Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 17-го ЛИПНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 17, 1956. No. 134. VOL. LXIII.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В НЮ ЙОРКУ ПРИПИНИЛА РУХ НА ПІДЗЕМКАХ

ПОЖЕЖУ ГАСИЛИ 600 ПОЖЕЖНИКІВ ВПРОДОВЖ 25-ох ГОДИН; ВНАСЛІДОК ЗАЛИТТЯ ВОДОЮ НЕ КУРСУЮТЬ ЛІНІЇ ПІДЗЕМОК IRT ТА BMT

Ню Йорк, Н. И. — В суботу в 6:15 ввечорі повідомлено про пожежу великого п'ятиповерхового дому фірми „Вонемейкер", який майже від двох років стояв порожній, бо ця фірма зліквідувала департаментову крамницю, яка була при авеню Бродвей та 9-ою і 10 вулицями в двох великих домах. Ця пожежа тривала довше як 24 години і її вдалося взяти під контролю аж в неділю ввечорі. В гашенні пожежі, яка почалася далеко вчасніше в пивницях цього будинку, але про неї ніхто не знав, брали участь 600 пожежників, з цього аж 175 членів пожежної сторожі були попечені або поранені та отруєні газом, і частину їх треба було відіслати до шпиталю, а решту відпустити на відпустку. Дві лінії підземки IRT та BMT, які проходять близько цього будинку, були залиті водою при гашенні пожежі, і в суботу та в неділю був на них припинений комунікаційний рух від стації Бруклинський міст до стації при 42-ій вулиці. В понеділок рух на підземці BMT буде відбуватися в обмеженій скількості, а рух на лінії підземки IRT буде відкритий аж у вівторок, 16-го липня. Це була найбільша пожежа в Ню Йорку від 1935-го року, коли в Бруклині згорів дім фірми при вулицях Формена і Кларка, при чому було поранених і попечених 230 осіб, а пожежа тривала 47 годин. Праця пожежників була утруднена внаслідок великої гарячі і густого диму, що займав весь бльок. Пожежники вживали всіх можливих засобів, щоб опанувати пожежу, та не допустити до її поширення. Це вдалося пожежній сторожі, хоч їй не вдалося вгасити будинку, який в цілості згорів. Причина пожежі невідома, вона почалася в пивницях і добре розгорілася, поки про неї довідалася пожежна сторожа. Кожної мінути виливали на вогонь 7,000 ґалонів води. В гашенні пожежі брали участь пожежні сторожі з Мангеттену, Бруклина, Бронксу і Квінсу. Гашенням пожежі керували при допомозі радіових апаратів, які заінстальовано в різних місцях бльокового будинку.

ЗДА дозволяють продавати сталь Совєтам

Вашинґтон. — Представник департаменту торгівлі 14 липня повідомив, що уряд дозволив на продаж 7,800 тонн сталевої бляхи Совєтам. Цей дозвіл дістав один американський продавець сталі ще в травні цього року після того, як представники різних аґенцій, в тому і представники державного департаменту, Центральної Розвідчої Аґенції та департаменту оборони, на це погодилися. Згідно з опінією урядових кол сталева бляха не належить до тих товарів, продаж яких Совєтам могла б мати шкідливий вплив на оборону вільного світу проти комуністичної аґресії. Коли видавали згоду на продаж цієї бляхи Совєтам, було її подостатком в цій країні, та повідомлення про це збіглося зі страйком сталеварників, коли починає бракувати всякого роду сталі. Досі не повідомлено, чи цю сталеву бляху вже відослали до СССР. Ця сталева бляха є легка, і її вживатимуть в Совєтах до продукції автомобілів. Уряд не дозволяє на вивіз грубшої сталевої бляхи, якої можна б вживати до продукції панцерних возів. Голова Сенатської Постійної Слідчої Підкомісії сенатор Джан Л. МекКлеллен заявив, що він був проти того, щоб дозволяти на вивіз сталі до СССР. „Мені здається, що це нонсенс видавати більйони долярів на допомогу закордонові для поборювання комунізму і одночасно продавати комуністам сталь", — заявив цей демократичний сенатор із Аркензо.

45 осіб згинуло в летунській катастрофі в стейті Ню Джерзі

Форд Дікс, Н. Дж. — 13-го липня розбився військовий пасажирський літак типу С-118, який летів із летовища МекҐайер до Бортенвуду в Анґлії. Внаслідок цієї катастрофи згинуло 45 осіб, а 21 особа поранена, і їх перевезено до військового шпиталю в Форті Дікс. На літаку було 6 цивільних осіб, 39 летунів, 11 вояків і 10 членів залоги. Катастрофа сталься під час бурі з громами, хоч причина її досі не є виясн ена. Катастрофа сталася кілька мінут після четвертої години, але про неї довідалися в Форті Дікс аж після п'ятої години, хоч це сталося дві милі від летовища. Окрема комісія досліджує причину цієї катастрофи.

В АМЕРИЦІ

● **З сиротинця в Атенах** в Греції прилетіли до Ню Йорку 12 сиріток у віці від 3-ох до 8-ох років, яких адоптували американські громадяни в дев'ятьох стейтах. Цією акцією займається організація американців грецького походження Агета, представник якої прийняв дітей на летовищі в Ню Йорку.

● **Сенат** більшістю 49 до 40 голосів ухвалив видатки на будову атомового реактора в сумі 400,000,000 долярів. За цим законопроєктом голосувало 46 демократів і тільки три республіканці.

● **Більшість** бразилійського Конґресу гостро критикувала американську допомогу країнам Латинської Америки, стверджуючи, що допомога ЗДА є замала. Але президент Кубічек і новий бразилійський амбасадор до ЗДА не погоджувалися з більшістю в Конґресі.

● **Державний секретар** Джан Фостер Доллес відповідає на критику тих, які твердять, що він забагато подорожує і внаслідок цього немає кому керувати закордонною політикою в Вашинґтоні. Доллес каже, що особиста зустріч дає більше користи, як висилання письмових рішень, і це зрозуміли Хрущов і Вулґанін, які більше подорожують від Доллеса.

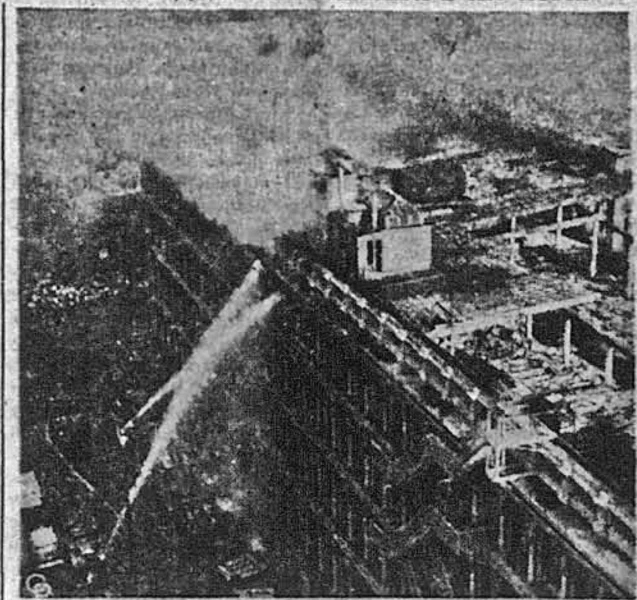
● **Голова Американської Федерації Праці** Джордж Міні вислав листи до конґресових провідників обох партій, в яких домагається зменшення податків для тих, які найменше заробляють, бо це скріпило б купівну силу широких верстов населення.

● **В одному дні 12-го липня** виїхало з нюйоркського порту до Европи на вакації 10,971 особа. На кораблі „Квін Елизабет" поїхало 2,249 осіб, на „Британік" — 1,200, „Ню Йорк" 1,200, „Джуліо Цезаре" — 950 і т. д. Це найбільше досі число прогульковців, які в одному дні виїхали з Ню Йорку.

● **Фелікс Ортіз**, батько 8-річної доньки, яка згинула, засипана піском при будові автостради в Бруклині, зажадав від стейту 500,000 долярів відшкодування і стільки ж від міста Ню Йорку.

● **Демократичний сенатор** Геррі Ф. Вирд закликає демократичного кандидата на президента Аверелла Гарримана, щоб він виявив, яким способом він зможе, як вибраний президент, змусити південні стейти погодитися на скасування расових обмежень. Гарриман заявив це в питсбурзькому часописі для неґритянських читачів „Ди Пітсбурґер Кур'єр".

ПОЖЕЖА ДОМУ ВОНЕМЕЙКЕРА В НЮ ЙОРКУ

Вогнева сторожа гасить вогонь в старому будинку відомої американської фірми Вонемейкера. Наслідком пожежі тунелі і стації двох підземних залізниць були залляті водою і знищені.

Айзенгавер вернувся до Вашинґтону

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер в неділю 15-го липня автом вернувся до Вашинґтону, де буде продовжуватися третя стадія його видужування після побуту в шпиталі і на фармі в Ґеттисбурґу. В цьому тижні Президент буде проводити конференцію Крайової Ради Оборони та засіданням членів свого кабінету, а вночі в п'ятницю відлетить своїм літаком „Колумбіною III" до Панами, де в суботу і неділю 24-го і 25-го липня відбудеться Конференція Президентів Американських Держав. До Панами Президент прилетить в суботу вранці. 14-го липня лікарі ствердили, що видужування президента Айзенгавера відбувається „дуже швидко" і постійно, хоч його вага не збільшилася від того часу, коли пацієнт залишив шпиталь „Волтера Ріда". Перед операцією Президент важив коло 170 фунтів, а тепер його вага становить тільки 163 фунти, хоч його дієта збільшилася з 1,800 калорій до 2,500. Президент залишиться з цією вагою ще якийсь час, бо це явище є нормальним після цього роду недуги, на яку терпів Айзенгавер. Лікарський бюлетень про стан здоров'я Президента підписали такі лікарі: командант шпиталю „Волтера Ріда" генерал майор д-р Лінард Д. Гітон і особистий лікар Президента генерал майор д-р Говард МекСнайдер. Президент відбуває вже довші піші прогулянки, і в суботу промаршував цілу милю. Його температура, тиснення крови і пульс є нормальні. Та лікарі ствердили, що хоч Президент вернеться до Вашинґтону, то це не означатиме, що його реконвалесценція вже закінчилася. Віце - президент Ричард М. Ніксон звітував Президентові про свою подорож на Далекий Схід та обговорював із Айзенгавером пляни виборчої кампанії. Щодо своєї власної кандидатури Ніксон заявив, що підтримує свою давнішу заяву в цій справі, в якій ще в квітні сказав, що буде кандидувати, якщо його вибере на кандидата Президент і Номінаційна Конвенція це затвердить.

Радфорд заявляє, що можна буде зменшити чисельний стан збройних сил внаслідок застосування нової зброї

Вашинґтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу адмірал Артур В. Радфорд заявив, що „застосування нової зброї може вможливити зменшити чисельний стан збройних сил ЗДА". Одночасно він спростував вістку щоденника „Ню Йорк Таймс", що він вже запроєктував був зменшити чисельний стан наземних військ ЗДА на 800.000 вояків до 1960 року. Теперешній чисельний стан збройних сил цієї країни становить 2,800.000 вояків. Адм. Радфорд заявив, що цю справу вивчають представники всіх родів зброї, і коли вона буде готова, то її предложать секретареві оборони Чарлзові Е. Вилсонові. Та це станеться аж на початку найближчого року. Та при вирішуванні цієї справи треба буде брати до уваги й те, що ЗДА мають зобов'язання в відношенні до своїх европейських союзників, і тому вони самі не можуть вирішити, на скільки могли б зменшити число своїх збройних сил, які стоять в европейських країнах. При вирішуванні так важливої справи матимуть голос і виконна частина уряду, а також і його законодатна часть — Конґрес. Президент Айзенгавер мусітиме лагодити різниці поглядів представників окремих родів зброї, бо армія виступає проти того, щоб зменшувати її чисельний стан.

Конґрес приспішує працю перед вакаціями

Вашинґтон. — Конґрес працює з великим поспіхом бо хоче ще в цьому місяці почати свої вакації. Уряд має ще найбільше два тижні, щоб здійснити всі свої закопроєкти, які внесено до Конґресу, але можна сподіватися, що Конґрес не вспіє їх всіх ухвалити, якщо схоче дійсно 27-го липня закінчити свою працю. Між найважнішими законопроєктами є такі: допомога закордонові, законопроєкт про зміну в ліберальному дусі закону про соціяльне забезпечення і законопроєкт про зміну митних оплат. Найбільше залеглостей, як це звичайно буває, має Сенат. Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон зарядив, щоб засідання Сенату почалися не вполудне, як було досі, тільки в год. 9:30 перед полуднем і кінчалися не в 4 або 5-ій годині по полудні тільки пізно ввечорі. Палата Репрезентантів починає дебати про законопроєкт в справі оборони громадянських прав в понеділок 16-го липня. В політичних колах передбачають, що не вдасться ухвалити навіть тих законопроєктів, які уряд визначив як „пильні", бо існують розходження між обома Палатами, і немає часу на те, щоб їх вирівнювати на окремих спільних конференціях. В цьому виборчому році члени Конґресу хотіли б вчасніше закінчити праці в законодатних установах, щоб був час на ведення виборчої кампанії.

● **Сенат** ухвалив законопроєкт, який уповажнює уряд видати пам'яткову медалю з нагоди 100-річчя народин судді Найвищого Суду ЗДА Луїса Д. Брандейса. Державна скарбниця викарбує 3,000 медаль і відошле їх до Університету Брандейса в Волтгемі, Массачусетс.

Президент найменував Новленда на члена делеґації до ОН

Ґеттисбурґ, Па. — Президент Айзенгавер 13-го липня найменував провідника республіканської меншости в Сенаті сенатора Вільяма Ф. Новленда на члена делеґації до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Сенатор Новленд часто в своїх політичних заявах не погоджувався в справах урядової закордонної політики, головним чином щодо відношення ЗДА до комуністичного Китаю. Крім Новленда Айзенгавер найменував ще таких американських делеґатів: демократичного сенатора Гюберта Г. Гомфрі, амбасадора при ОН Генрі Кебота Ладжа та голову ради директорів корпорації „Стюдебейкер-Паккард" і президента Американського Червоного Хреста Пола Дж. Гоффмана. Сесія Генеральної Асамблеї ОН починається в листопаді ц. р. в Ню Йорку. Особистий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті не погоджувався з журналістами в тому, що сенатор Новленд є ізоляціоністом, хоч він часто має інші погляди на політичні проблеми від тих, які обороняє уряд. Повища номінація Новленда свідчить про те, що уряд хоче зблизити його до Білого Дому. Недавно сенатор Новленд повідомляв пресу про те, що Айзенгавер буде знову кандидувати, і також вітав віце-президента Ніксона після його повороту з подорожі з закордону, хоч між цими двома каліфорнійцями не було досі ближчих приятельських відносин.

ЗДА зміняють дипломатів на Середньому Сході

Вашинґтон. — Із виразною метою скріпити американські політичні впливи в країнах Середземноморського басейну та на Близькому Сході, президент Айзенгавер запропонував та переслав до апробати Сенату цілий ряд персональних змін на включевих дипломатичних постах в тих країнах, зокрема в Єгипті і Греції. І так: президент Айзенгавер найменував Реймонда Артура Гера, дотеперішнього генерального директора Закордонної Служби, на амбасадора до Єгипту, на місце Генрі А. Байрода, що займе пост американського амбасадора в Південно-Африканському Союзі; Джордж В. Аллен, дотеперішній асистент державного секретаря для справ Середнього Сходу, Африки і південної Азії, найменований амбасадором до Греції, на місце Кейвендіша Коннона, що має стати першим американським амбасадором до Марокко. Повідомив про це сенатор Волтер Джордж, голова Сенатської Комісії закордонних справ, кажучи, що його комісія дістала ці нові номінації до апробати.

Московська „Правда" обвинувачує Доллеса в організуванні революцій

Москва. — Орган совєтської компартії „Правда" виступив з гострою атакою проти державного секретаря ЗДА Джана Фостера Доллеса, мовляв, він плянує й організує революції серед комуністичних сусідів Совєтського Союзу. „Правда" твердить, що державний секретар ЗДА заявив відкрито, що З'єдинені Держави затівають внутрішні зміни в Совєтському Союзі. На думку „Правди", така політика веде неминуче до нової і кривавої війни. Зокрема „Правда" обвинувачує Доллеса в організуванні таких конкретних антисовєтських дій, як заворушення в Познані, масове порушування американськими літаками території Совєтського Союзу і „народних демократій" і навіть спорудження „шпигунського тунелю" попід східнім Берліном. „Реакційні кола ЗДА не можуть забути своїх снів про панування над світом — заявляє „Правда". Вони не можуть визбутися своїх надій, що їм таки пощастить накинути ярмо капіталістичної неволі народам, які вибрали шлях соціялізму, навіть, якщоб треба було для цієї мети зарисувати нову і криваву війну."

Нассер і Тіто закінчили приватні розмови і готуються до офіційної конференції з Неру

Беоґрад. — Президент Єгипту Нассер і президент Юґославії Тіто закінчили в суботу минулого тижня свої, як це подають офіційно, „приватні розмови", що мали бути підготовкою для конференції з прем'єром Індії Неру, яка починається цього тижня в Беоґраді. Після закінчення цих „приватних розмов" президент Єгипту виїхав у подорож по Юґославії, після чого він поїде до резиденції Тіта у Бріоні, де зустрінеться з Тітом і куди прибуде в середу, цього тижня теж й індійський прем'єр Неру, який гостює тепер у Західній Німеччині. В політичних колах думають, що конференція Тіта, Нассера і Неру триватиме один день і це буде торкатися тільки загальних справ. „Приватні розмови" Тіта з Нассером стосувалися здебільша економічних взаємин між двома країнами. Офіційно подано до відома, що під час цих розмов обидва президенти узгіднили між собою свої погляди на низку актуальних справ. Після розмов Тіто показував Нассерові збройні сили Юґославії, виряджені й озброєні здебільша американською зброєю.

7 студентів змусили мадярський літак приземлитися в Західній Німеччині

Бонн, Західня Німеччина. —13-го липня 7 студентів, які летіли з Будапешту до Шамбателі, після боротьби змусили літак летіти на захід, і приземлитися на військовому летовищі в Інґольштаті в Західній Німеччині. Після приземлення між 19 шленами залоги і пасажирами продовжувалася боротьба, яку закінчила аж німецька поліція, Всі особи були поранені, і деяких треба було відвезти до шпиталю. 7 цих студентів і ще два інші пасажири вибрали волю і просили німецький уряд дати їм права політичних емігрантів, а 10 осіб вирішили вернутися до комуністичної Мадярщини. Збунтовані пасажири перемогли залогу і детектива при допомозі револьверів і залізних штаб, які мали приготовані, бо ця револьта на літаку була добре зорганізована. Ще і інші пасажири хотіли б залишитися на волі, але бояться це робити, бо мають родину в Мадярщині.

● **Італійський парлямент** прийняв 386 голосами проти 37 закон про піддержування державних копалень нафти та високе уподаткування приватних копалень. Закон має на увазі стягнути ціну на газоліну, яка тепер коштує 85 ам центів за 1 ґалон. Уряд дістав 369 прохань на видачу концесій для верчення нафтових шибів і добування нафти. В Італії буцім то є багаті поля нафти, цілком досі невикористані.

● **Магараджа з Джайпуру**, який перебуває тепер в Лондоні, заявив, що він дуже „збіднів", відколи перестав бути сувереном своєї „держави", що нараховує 3,000,000 населення, і став лиш губернатором в державі Індії. Його теперішній дохід зменшився до $335,000 річно: раніше нараховував мільйони.

НЕРУ НАРЕШТІ ПОБАЧИВ НЕВОЛЮ В СХІДНІЙ ЕВРОПІ

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР НА ВІДВІДИНАХ В НІМЕЧЧИНІ ВИСЛОВИВ ПЕРЕКОНАННЯ, ЩО „СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКІ НАРОДИ ПОВИННІ БУТИ ВІЛЬНІ"; КРИТИКУВАВ ПОЛІТИКУ СХОДУ І ЗАХОДУ

Бонн, Німеччина. — Індійський прем'єр Явагарлаль Неру під час своїх триденних відвідин в Західній Німеччині та розмов з німецьким канцлером д-ром Конрадом Аденауером нарешті признав, хоч і лагідно, московське опанування інших східньо-европейських народів та висловив переконання, що ці народи „повинні бути вільні". Твердження прем'єра Неру викликало відповідне враження в західньому світі, бо досі цей індійський політик вважався радше за „подорожуючого продавця" совєтських політичних концепцій. У виголошених під час відвідин в Німеччині „приватних промовах" Неру в першу чергу таврував „західній колоніялізм", а в одній промові говорив, що хоч це поняття не можна примінити до територій Східньої Европи, то все ж таки східньо-европейські народи „є під певним опануванням, під владою іншої країни і я, очевидно, переконаний, що вони повинні бути вільні". Цей виступ Неру, на тлі його дотеперішньої діяльности і виступів, був великою несподіванкою для Заходу, який прийняв цю заяву з помітним вдоволенням, не зважаючи на те, що в тому самому часі Неру „невтрально" робив щонайменше однакові докори та щонайменше однаково таврував політику Заходу як і Совєтського Союзу. Зокрема Неру майже в нічому не погоджувався з політичними концепціями та політичними аспіраціями Західньої Німеччини і її канцлера Аденауера. Він відмовився признати західньо-німецький уряд за політичного речника і репрезентанта всього німецького народу та дав виразно до зрозуміння, що Індія готова визнати і маріонетковий комуністичний уряд Східньої Німеччини. Він тільки погоджувався принципово, що Німеччина повинна бути об'єднана, але навіть не висловився в користь принципу, що це об'єднання повинно наступити шляхом вільного голосування. Політику Заходу і Совєтів він критикував і таврував за „холодну війну", за міжнародне напруження та за перегони в зброєнні. Неру признав, що З'єдинені Держави не мають жадних територіяльних амбіцій, себто не думають захоплювати чужі території, але тим не менше він думає, що Америка, „як і кожна велика держава", хоче, щоб її слухати, а хто цього не робить, того вона „не любить" і на того вона „гнівається". Індійський прем'єр зокрема дорікав Західній Німеччині за її приступлення до НАТО, бо він вважає, що об'єднання Німеччини можна досягнути тільки „переговорами" з Москвою, а не будьяким натиском. Розбіжності в переконаннях та поглядах канцлера Аденауера і прем'єра Неру були такі великі, що взаємні розмови їх ані трохи не злагіднили і німецькі та індійські дипломати мають тепер труднощі навіть у підготові якогось спільного комунікату для підсумки тих відвідин і розмов.

Москва відкликала Зоріна з Бонну, щоб привести до упадку Аденауера

Бонн. — Факт несподіваного відкликання совєтським урядом свого амбасадора із Західньої Німеччини, Валеріяна А. Зоріна, викликав дуже різнородні коментарі і здогади. В політичних колах думають, що цим відкликанням Москва хоче підірвати престиж Аденауера і його уряду і навіть привести його до упадку, мовляв, він не зміг здійснити своєї обіцянки про наладнання взаємин між Західньою Німеччиною і Совєтським Союзом і не добився ніяких успіхів у справі об'єднання Західньої і Східньої Німеччини. Взаємини між урядом Аденауера і совєтським амбасадором Зоріним були весь час дуже холодні й урядові західньо-німецькі кола бойкотували здебільша всі прийняття і зустрічі, влаштовувані Зоріним. Це із свого боку викликало опозицію серед деяких західньо-німецьких партій, які почали навіть обвинувачувати Аденауера у свідомому небажанні втримувати добрі дипломатичні взаємини з Совєтським Союзом. Зорін під час свого перебування в Бонні був дуже рухливий і, не зважаючи на урядовий бойкот, пробував говорити з представниками німецького громадянства понад голови уряду, намовляючи їх передусім до започаткування безпосередніх переговорів із східньо-німецькими комуністами. Жадних успіхів у цьому Зорін не добився, бо всі, навіть опозиційні західньо-німецькі партії виключають будь-які розмови із східньо-німецьким комуністичним урядом.

В СВІТІ

● **Палата лордів у Лондоні** була така переповнена під час дебати над законопроєктом про скасування кари смерти 10 липня ц. р., що багато лордів стояло, а деякі — сиділи на землі. Врешті відкинено той законопроєкт, прийнятий 13 березня ц. р. палатою громад, 238 голосами проти 95. Всеж, той законопроєкт може набрати законної сили, якщо палата громад прийме його знову у незміненому вигляді — за рік. Соціялістичні лорди відгрожувались, що коли Партія Праці прийде до влади, то скасує палату лордів.

● **Совєтська Велика Енциклопедія** перевела знову „чистку": 300,000 її передплатників дістала листа від Видавництва, щоб видерти або вирізати картку (стор. 213-214) з прізвищем і портретом комуно - китайського партійного проводиря Ґао ана, який в 1955 р., після екзекуції Берії в Москві, безслідно зник. Комуно - китайська преса повідомила була тільки, що Ґао ан „покінчив самогубством". Трохи раніше виключили його з усіх його високих становищ в комуністичному Китаї. Тепер комуністам не вільно і знати про нього.

● **У Західній Німеччині** було у червні цього року офіційних 479,000 безробітних, але німецькі часописи пояснюють, що фактично не тільки нема там безробіття, а є брак робочих сил. Ті, що дістають допомогу, як безробітні, це здебільша хворі, каліки, старші й нездібні до важкої праці люди, або такі, які з різних родинних причин не всилі постійно працювати. Сам тільки німецький гірничий промисл потребує тепер 17,000 робітників, яких нема, а приїзд 13,000 італійців на сезонову працю при живах, не покриває запотребування на сільсько - господарських робітників.

● **Амбасадор СССР у Лондоні** Яків Малік буцім то — щиро чи нещиро втішився, почувши в радіо, що Д. Д. Айзенгавер погодився знову кандидувати. Малік запевнив англійських журналістів, що в Москві дуже шанують Д. Д. Айзенгавера і вважають, що „можна з ним говорити".

● **Посадник** і інші комуно-німецькі високі урядовці в східньо - німецькому місті Рошток дістали телефонічне повідомлення, що на стацію приїхали поїздом два високі совєтські достойники і хотіло б їх бачити. Вони мерщій поспішили туди і побачили, що вантажним поїздом прибули з московського зоологічного городу до зоологічного городу в Роштоці — два верблюди.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КЛОПІТ З НЕВТРАЛЬНИМИ

Віце-президент Ричард Ніксон, який в минулу середу вернувся з подорожі по тихоокеанських і південноазійських країнах, виголосив був промови з різким осудом таких „невтральних", які ремствують на військово-оборонні союзи вільного світу, як ніби інструмент колоніяльної політики Заходу, та водночас не знаходять злого слова на найгірший у світі імперіялістичний колоніялізм двох комуністичних центрів — Совєтського Союзу і комуністичного Китаю. Ніксон перестеріг теж перед прийманням допомоги від комуністів, кажучи образово старою приповідкою: „хто сідає за стіл з дияволом, мусить їсти довгою ложкою".

Ті знаменні виступи Ричарда Ніксона спонукали журналістів заінтерпелювати державного секретаря Доллеса в цій справі. Він цілком зсолідаризувався із Ніксоном і звернув увагу, що чейже мусить бути якась „глибока політична причина", яка каже большевикам поспішати на право і ліво з видатною допомогою чужим відсталим країнам у тому самому часі, коли власні підсовєтські і сателітні народи терплять нужду і роблять революти під гаслом „хліба і волі". Деякі газети стараються добачувати різницю в підході до цієї самої проблеми невтральних між президентом Айзенгавером (який ніби виправдував явище невтральних), віцепрезидентом Ніксоном (що таврував ставлення на одну дошку вільного світу з комуністичним) та державним секретарем Доллесом (який назвав явище невтральних „неморальним"). Але правду казав раз Д. Д. Айзенгавер, що можна той самий погляд зодягати в різні слова і форму, не різнившись по суті. Суттю явища „невтральних", що стало першорядною міжнародною проблемою, є те, що керівні „невтральні" держави — Індія, Югославія і Єгипет — скріплюють престижево, політично й морально комуністичний світ і підтримують становище комуністичного світу в цілому ряді найважливіших конкретних справ, а водночас говорять про свою „невтральність" і — тягнуть допомогу від Америки.

На югославському острові Бріоні відбудеться в цих днях „конференція на вершинах" індійського прем'єра Неру та двох диктаторів — югославського Тіта і єгипетського Насера. Годі позбутись враження, що ця нарада „великої трійки невтральних" є конспірацією проти вільного світу, в якій один учасник є наївним ідеалістом, один рафінованим комуністичним грачем, а один військовим амбітником. Чи є місце на невтральність у світі, роздертому на вольних і рабів?

„ЗА ТРАДИЦІЯМИ СТАЛІНІЗМУ"

На засіданні Комісії для справ роззброєння в скляному палаці Об'єднаних Націй перший заступник совєтського міністра закордонних справ Андрей Громико виголосив промову, яку амбасадор ЗДА при ОН Кебот Ладж скхарактеризував, як „за найгіршими традиціями сталінізму". Ще недавно члени большевицької еліти вважали для себе найбільшою честю і почестю бути сталінцями. Тепер ця назва їм неприємна.

Громико ласться на „сторожів американських капіталістичних монополій", які, мовляв, тому накручують воєнний промисел, щоб утримувати „штучний добробут" (як большевицький примітив уявляє собі національну економію Америки!); московська „Правда" ласться на „американських імперіялістичних провокаторів", які вигнали смирних познанських робітників на вулиці домагатися хліба; Хрущов по-п'яному показав свою „русскую душу", що матюкався на запрошених дипломатів, аж навіть також п'яний Булґанін звернув йому увагу, що „болтаєш черезчур", за що й під свою адресою почув соковите слово. Все це суто сталінська традиція.

Західній світ здає собі справу з того антисталінського забріхання, але водночас мріє, що може дійсно гнилий комуністичний світ дорешти перегниє і заломиться під тиском внутрішніх здорових сил, які прагнуть до волі і бунтуються проти тиранії. Надія психологічно зрозуміла, але ледве, чи політично реальна. Вона й оперта таки на незнанні справжньої сили диявольської системи поліційно-військового терору, на якій спирається тоталітарний комуністичний режим. І тому, читаючи уважно останні оптимістичні завваги на цю тему державного секретаря Доллеса, годі було позбутися думки: без активної, динамічної, постійної і безперервної допомоги визвольним рухам в СССР годі вимагати від них чудес.

АМЕРИКАНКА В УКРАЇНІ

Великий клівлендський часопис „Клівленд Ньюз" вже цілий місяць друкує дописи Доріс О'Доннел з мандрівки поза залізною завісою. Побувавши в сателітних державах, авторка дописів, через Росію, завітала в Україну. Її перший репортаж з Києва має заголовок „Україна, прикута до Совєтів, виглядає непідлеглою".

„Українці не вільніші від решти населення Совєтів, проте тут існує безсумнівне враження національної гордости й незалежности". Це враження авторка винесла з усього: з способу ходіння, з одежі, з виразу обличчя, з дій мешканців цього міста. „Жінки тут стильніші. Їхня одежа це цей самий старий совєтський виріб, але чистіша й охайніша, з рискою веселости... Мало жінок в Москві виявляють таку індивідуальність". Багато жінок тут вживають помаду до уст тощо. Особливо по-американському виглядала жінка років 25, Ольга, що, як видно з репортажу, була провідником авторки по Києву, зокрема вони разом ходили до спеціяліста по будівництву, Лисенка, який недавно побував у ЗДА. Авторка оглядала сади, парки, вулиці Києва, зокрема пам'ятник воякові й Володимирові Великому. Київ це „прекрасне місто, у протилежність до Москви, Сталінграда й Ростова. Він має широкі бульвари, обрямовані розквітлими каштанами". Будівлі зробили на американку додатнє враження, краще ніж в інших містах.

Проте найбільше авторку цікавлять жіночі справи, яким приділено забагато місця в репортажі, — яке волосся, як фарбують нігті, якого кольору помадки до уст, тощо. Враження ці нічого не додають до настрою далекого, уперше баченого чужинного міста. Такі самі спостереження можна мати приїхавши з Ню Йорку до Шікаґо, чи з Парижа до Мюнхену.

Але авторка спробувала й зачепити політику. Вона запитала Ольгу:

— Чому Україна не привертає своєї непідлеглости?

— Ми незалежні, — відповіла Ольга. — Ми автономні.

— Але ви — частина Росії, — настоювала туристка.

— Ми можемо відділитися, коли тільки захочемо, — сказала вона (Ольга). — Ми національна автономна держава. Конституція СССР каже, що ми є частиною добровільної організації й можемо виступити колинебудь.

Ця розмова роздратувала провідницю. „Ользі це виразно набридло і я відчула, що посунулась задалеко". Щоб затерти неприємне враження, авторка запропонувала, що купить мороженого в продавця у парку. Але Ольга відмовила, пояснивши, що вона не їсть мороженого на вулиці. „Тільки селяни й некультурні особи, їдять прилюдно морожене", заявила вона.

Назагал, дописи з Києва досить нецікаві. Авторка виявилась цілковито непідготована до свого завдання. Її „репортаж" пригадує наші офіційні звідомлення з академій чи шкільних свят. Ось, напр., окремий розділ вона присвячує дитячому садкові у Києві. Таких передшкільних садків повно є в кожній цивілізованій країні, проте цей вразив авторку й опис про нього має заголовок: „Київські працюючі батьки провадять свій власний дитячий садок".

„Працівники пекарні в Києві мають власний дитячий садок, де понад сто їхніх дітей передшкільного віку дістають опіку в той час, як батьки працюють. Мадам Поспєлова, директорка дитячого садку, оповідає, що діти перебувають під її опікою від год. 9 рано до 9 вечора. Якщо ж батьки працюють уночі, то діти постійно перебувають в садку, йдучи додому на суботу й неділю... Перестуджених дітей відсилають додому, а їхні матері отримують відпустку з праці, щоб піклуватися ними, хібащо в хаті є непрацююча бабуня".

Оглядаючи цей, безперечно показовий, садок авторка була вражена великою охайністю кімнат для розваг. „Виглядає, ніби ніхто їх не вживає", — влучно зауважила вона. Будинок цей, під час другої світової війни, німці використовували, як шпиталь, але тепер він цілковито відновлений. Стіни ясно блакитні, чисті завіси, в умивальнях щіточки до зубів й ручники для кожної дитини, біля будинку сад з овочевими квітами. Діти переслали привіти „для малих хлопчиків і дівчаток в Америці". Такі враження винесла невибаглива туристка з зразкового садку.

Обдертих і виголоджених дітей вона на вулицях покищо не зауважила. Це пригадує недавній опис Калькутти в журналі „Лук", де автор, вміщаючи потрясальні світлини з обдертих, виголоджених мешканців, гірко зауважує, що ще недавно про це місто звичайно писалося, як про найкраще у світі. Так писали англійські урядовці, що мали тут розкішне життя й буквально незауважували безвихідну нужденність населення.

Авторка побувала в неділю в соборі св. Володимира й це хіба найцікавіше з усього, що вона побачила в Києві.

„Величезний Володимирський собор у столиці України був майже виповнений парафіянами у неділю, коли я була присутня на богослуженні о 10 год. Вірні це були старі жінки в чистій одежі й літні мужчини. Молоді не було видно. Лише малі діти були тут із своїми дідами чи бабунями. Була жменька мужчин й жінок тридцяти чи сорока років. „Св. Володимир займає цілу квадратову дільницю... Ні одна з його бань не відновлена позолотою, як це є у церквах Кремлю."

Назовні катедра видалась авторці відразливою, зате у середині вона добачила „скарби чудових фресок". Вона, разом з іншими американськими туристами вийшла на хори, звідки подивляла чудові, золочені образи. Потім туристи протиснулися до червоного килима, що був розстелений від входу до алтаря.

Два священики у довгих рясах стояли один проти одного. Обидва мали довге волосся й бороди. Авторці дуже сподобався молодий священик з одухновленим обличчям. Священики ніби зійшли з фресок, так по-середньовічному вони виглядали (тут авторка помиляється, бо розмальовання Володимирського собору зовсім не середньовічне).

По довгому часі великий ЗІС підкотив до входу у церкву й „патріярх Києва", у супроводі духовенства, увійшов у святиню. Він благословив присутніх, після чого почалося його облачення. Обряд облачення був повільний й тоді американці стратили свої догідні позиції, бувши відтиснені юрбою, яка намагалася стати ближче до духовенства. Під час богослуження, американців кілька разів розділяли, бо увесь час був рух, коли ходили за пожертвами, чи підходили приложитися до „мощів св. Володимира".

„Деякі старі жінки витирали скло... перед тим, як приложитися. Інші цілували без цієї санітарної обережности". Якась жінка увесь час шепотом пояснювала їм значення богослуження, але її могла зрозуміти лише одна з туристок, студентка Міннесотського університету.

„Вистоявши зо дві години, ми вийшли. Старі чоловіки й жінки сиділи на лавках при виході". Авторка подумала, що тут було б більше парафіян, якщо б в церквах були лавки.

Потім туристи побували у катедрі св. Софії, — прадавньої й найславнішої в Києві. Софія утримується в дуже доброму стані й знаходиться біля площі над річкою Дніпром. Св. Софія це також музей, як й древні Кремлівські церкви. Проте надія на зміцнення релігії не вмирає. Її висловив ректор „давньої російської православної семінарії", що його туристи стрінули на узгір'ях Дніпра. Він їм сказав, що незадовго буде відкрита духовна академія.

З такими, дуже скупими враженнями, американські туристи від'їхали з Києва.

І. К-ий

ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕМ'ЄРІВ

Лондон. — Конференція прем'єрів країн Британської Спілки Народів закінчила свої наради протягом 10 днів і видала повідомлення для преси 6 липня. Всупереч голосам песимістів, які пророкували розпад Британської Спілки Народів, остання конференція показала, що ця спілка вільних держав має в собі життєву силу.

Конференція прем'єрів розглянула головні проблеми міжнародної політики сучасного моменту і прийшла до повної згоди в їх оцінці: відношення до Совєтського Союзу, роззброєння, об'єднання Німеччини, Середній Схід, Південно-Східня Азія й інші.

Як видно з повідомлення, центральною проблемою в нарадах Конференції була політика совєтського уряду і вироблення спільної політичної лінії Британської Спілки Народів супроти маневрів наступників Сталіна, які називають себе „колективним керівництвом". Недарма формулювання політики у відношенні до СССР займає майже половину повідомлення Конференції. Конференція прем'єрів Брит. Спілки Народів мала можливість почути від своїх членів безпосередню інформацію про наміри й пляни московського комуністичного уряду в світовій політиці: прем'єр Індії — Неру — бував у Москві і приймав Булґаніна та Хрущова в своїй країні в листопаді 1955 року. Прем'єр З'єдиненого Королівства — Іден — приймав совєтських гостей у Великобританії в квітні 1956 року.

Повідомлення Конференції про відношення до політики СССР збудоване на припущенні, мовляв, заяви провідників совєтського уряду дають надію на поліпшення відносин вільних країн з совєтською імперією і на зменшення витрат на зброєння. Тому, — як сказано в повідомленні Конференції — уряди країн Британської Спілки Народів будуть шукати справедливого і тривалого упорядкування визначних міжнародних проблем. Але ця частина заяви Конференції прем'єрів кінчається невеселою нотою: „Аж до здійснення такого упорядкування, ті засоби, які могли б бути ужиті для поліпшення долі людини, будуть і надалі призначені на зброєння, і страх, що примушує народи світу нести тягарі оборони буде й надалі розділяти і ослаблювати людство".

Цим сказано дуже багато. Як видно, персональні розмови прем'єрів держав Британської Спілки Народів з наступниками Сталіна в Кремлі показали їм те, що висловив український народ у давній приповідці: „З москалем дружи, а камінь за пазухою держи"... Позбувшися британського імперіялізму, вільні народи Британської Спілки Народів не мають охоти піти на поталу російському комуністичному імперіялізмові, а тому хочуть „триматися купи". Таким чином, Конференція прем'єрів знайшла спільну платформу для дальшої згідної праці в обороні своїх народів.

Окремо треба відзначити, що З'єдинене Королівство лишається і надалі джерелом капіталів для допомоги менш розвиненим державам Британської Спілки Народів. Неру говорив у Лондоні про невидимі зв'язки, які лучать членів Британської Спілки Народів. Цю думку висловила заява Конференції прем'єрів:

„Всі народи Британської Спілки мають спільну спадщину парляментарної демократії".

Коли до спільних справ оборони і господарства прилучаються спільні політичні ідеали, то можна сказати, що будинок Британської Спілки Народів стоїть на міцному ґрунті.

П. А.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

НІКЧЕМНІ ГОСТІ

Недавня ревізита большевицько-московських церковників на чолі з т. зв. митрополитом Ніколаєм Ярушевичем, не зважаючи на те, що вона вже відбулася і проминула, все ж залишиться надовго в пам'яті справді віруючих і здорово думаючих громадян ЗДА як подія, що принесла тільки велику моральну користь самим нікчемним гостям, і ще в більшій мірі пославшим їх — московським большевикам.

Відбулася ця ревізита внаслідок нерозважно прийнятого певними протестантськими колами запрошення патріярха Алексєя — відвідати Москву. Ще довго перед від'їздом запрошених американських духовників до Москви на сторінках преси проходив досить жвавий обмін думками між прихильниками і опонентами таких відвідин, які вказували на безкорисність і навіть шкідливість цього почину. Але не зважаючи на всі протести, запрошення було прийняте й американська делеґація на чолі з протестантським пастором Блейком вирушила до червоної Москви. Американське громадянство з найбільшою увагою стежило за всіма повідомленнями в пресі про перебування цих амбасадорів доброї волі в Москві, про їх зустрічі і розмови з большевицькими духівниками та про вислідн цих розмов. В звичайного американського громадянина витворилось враження, що зустрічі ці були обмежені, розмови сухі і нещирі, питання часто залишалися без відповіді, а відповіді іноді, згідно з совєтською тактикою, обривались на півфразі та залишались без точки на і. Ще менше могли приглянутися американці до церковного життя на місцях, бо крім Москви, відвідин її „достопримечательностей" включно з мумією злочинного Ілліча та взагалі того, що їм тільки показували, вони нічого не побачили. Не могли вони, наприклад, самостійно без приставлених до них наставників і партійних „чічероне" від'їхати на яких 300—400 миль з Москви в першу ліпшу сільську місцевість, чи провінційне місто, щоб там оглянути зруйновані та в магазини зерна чи реманенту позаміновані храми Божі. Не могли вони зустрінутися на провінції з уцілілими духівниками та вірними і поговорити з ними, за словами апостола, „устами до уст". Засідали, бесідували і оглядали лише все те, що було намічене і точно визначене для них дбайливо уложеною урядовою програмою.

Таким чином розмови, що провадилися в Москві американськими протестантськими посланцями доброї волі і їх господарями, були безплідні і тим самим не дали американським пасторам справжнього образу про сумну дійсність Церкви Христової і вірних на безмежних просторах Совдепії.

Скоро після того, на запросини тих же самих протестантських кіл до ЗДА приїхала делеґація московських духівників, у проводі якої большевицький уряд поставив вірного соратника Сталіна т. зв. митрополита Ніколая Ярушевича. І хоч цю делеґацію представники поневолених народів „привітали" в нюйоркському аеропорті відповідними окликами і транспарентами з антибольшевицькими надписами — все ж ця делеґація вступила без перешкод на вільну Американську землю і далі протягом десяти днів їздила без всяких обмежень по інших місцевостях ЗДА. Большевицькі „духівники" не тільки ревізитували своїх недавніх гостей у Москві — протестантських пасторів, але й візитували ті московські православні церкви, що ще повинні є в юрисдикції московського „патріярха" Алексєя. Сам очолювач цієї делеґації „митрополит" Ніколай Ярушевич відправляв по таких церквах богослуження, як теж виконував важливі єрархічні дії, як, наприклад, висвячування ставлеників і т. ін. В ЗДА большевицька делеґація, а зокрема Ніколай Ярушевич, почувалися по деяких російських церквах не тільки гостями, а радше господарем.

Все це вповні зрозуміло зробило гнітюче враження на всіх віруючих людей в ЗДА, які добре здавали собі справу, що відвідини большевицьких „духівників" найбільше болюче відчувають передовсім вірні Церкви Христової там, за залізною куртиною по усіх закутинах большевицької імперії. Мільйони вірних, явних і таємних визнавців Віри Христової, що не втрачають уповання на Господа та з надією споглядають на свободолюбний Захід, в оправданому розчаруванні можуть сказати словами Пророка і Псалмопівця Давида: „Не надійтеся на князів і синів людських, бо в них немає спасіння!"

Поглиблення цієї духової депресії серед віруючих мас в СССР і було найпершим завданням большевицької духовної делеґації, що діяла по лінії вимог комуністичного уряду і партії.

Одіозною постаттю серед членів большевицької делеґації була передусім особа т. зв. „митрополита" Ніколая Ярушевича. Вірні в Західній Україні, „після окупації її большевицькими червоними ордами в 1939 році, мали нагоду добре пізнати „духовні вартості" цього ставленика комуністичного уряду. Займаючи становище екзарха західніх областей України і митрополита Волинського і Луцького в 1940-1941 роках, першим своїм розпорядком він скасував по усіх церквах українську богослужбову мову. Він палав диявольською злобою особливо до Української Православної Автокефальної Церкви, до всіх священиків, що почували себе свідомими українцями, а особливо до особи Владики Полікарпа Сікорського. Ніколай Ярушевич не міг дарувати Владиці Полікарпові його мужньої оборони церковно-національних змагань українського народу і звів на нього несамовиту клевету, як на „прихильника фашизму" і т. п. В своєму посланні з дня 8 березня 1942 року Ніколай Ярушевич характеризував Владику Полікарпа, як: „виїнятквого політичного діяча, партійного політика — петлюрівця, а не православного архиєрея, як гітлерівського лакея, як отщепенця Церкви Православної, що самочинно оголосив автокефалію, підпавшого за це позбавлення всякого священства" (Митрополит Ніколай: Слова, речи, послания, 1947 р., стор. 238).

Всі послання Ніколая Ярушевича у цитованій книжці своїм вістрям скеровані передусім проти вірних Української Автокефальної Православної Церкви, проти її вірних, пастирів, а особливо проти покійного митрополита Полікарпа. Для нього ненависна також українська мова, він вважає її недопусти-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(32)

Василь Мудрий

ІВАН ФРАНКО ЯК ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

Для Франка цей процес був великим ударом. Перш за все тому, що він тоді нічого спільного із соціялізмом не мав, а далі тому, що був засуджений зовсім невинно і провів разом із слідчим арештом аж дев'ять місяців у тюрмі в дуже важких обставинах. По виході з тюрми прийшов другий ще важчий удар. Про нього Франко писав: „Та не сама тюрма була для мене найтяжчою пробою. Засуд кримінального суду, а особливо те, що опісля я застав на світі — сто раз тяжчий і несправедливіший засуд цілої суспільности, кинений на нас, страшно болів мене. Мене викинено з „Просвіти", заборонено приходити на „Бесіду", — а люди зі старших, котрі хотіли мати зі мною якенебудь діло, видались зі мною тільки в секреті, що мене ще дужче принижувало".

Не зважаючи на те, Франко взявся до праці. Перш за все почав студіювати соціялізм і скоро опанував його. Вже в липні 1878 року почав видавати „Дрібну Бібліотеку". Видав усього 14 її випусків у вигляді невеличких брошур, але мусів це видавництво згодом припинити з недостачі фондів. Михайло Возняк у своїй праці з нагоди десятиліття смерти Франка п. н. „Іван Франко в добі радикалізму" („Україна", науковий двомісячник українознавства. Книга 6 за 1926 р.) пише про цей період у житті Франка ось що: „Між іншим він перечитав у 1878 р. перший том Марксового „Капіталу", а у вересні 1879 р. переклав із нього двадцять четвертий розділ на українську мову, бажаючи зразу видати його в додатку до свого популярного підручника „Основ суспільної економії", а потім як окремий випуск „Дрібної Бібліотеки" під назвою „Початок і історичний розвиток капіталістичної продукції в Англії". В передмові до перекладу називав Франко згаданий розділ „прекрасним культурно-історичним очерком",... з Франкового зацікавлення соціялізмом виріс і його невеличкий катехізм економічного соціялізму, виданий без окремого титулу й без зазначення автора коштом львівських робітників."

Тоді Франко працював інтенсивно серед львівського українського і польського робітництва і співробітничав у соціялістичному часописі „Праця", який видавав українець Осип Данилюк. Тоді ж викладав суспільну економію на львівських робітничих курсах самоосвіти. Франко був співавтором першої соціялістичної програми, яка мала вийти друком під назвою „Program socjalistów polskich i ruskich wschodniej Galicji". Але в 1881 р. появилась вона в Женеві заходами польського соціялдемократа Болеслава Лімановського під зміненою назвою „Program socjalistów polskich wschodniej Galicji". На протести зі Львова проти такої зміни наголовку п. Лімановскі казав налiпити на титуловій картці нову назву, а саме: „Program socjalistów galicyjskich". Поведінка тодішнього польського соціялістичного лідера дуже вимовна. (Див. про це: д-р М. Лозинський: Іван Франко, Відень 1917 р.). З того самого 1881 року походить і Франкова популярно виготовлена соціялістична програма кишенькового формату п. н. „Чого хоче галицька робітницька громада?" (Ця програма була надрукована в львівському журналі „Культура" за грудень 1924 року). Франкова популярна праця „Основи суспільної економії", перероблена пізніше основно і передана ним „Просвіті", появилась друком під назвою „Про гроші і скарби" (1883 р.).

У міжчасі в 1880 р. Франко був арештований у Яблонові, Коломийського повіту, по дорозі до свого товариша К. Ґеника в Березові. Разом із Ґеником і Ковцуняком просидів три місяці в коломийській тюрмі. Всіх їх по трьох місяцях випущено на волю, але Франка відставлено через тюремні етапи в Станиславові, Стрию і Дрогобичі до Нагуєвич, як місця народин і приналежности. Ця дорога спричинила Франкові гарячку та сильну перестуду. Прийшовши вдома троха до себе, він вибрався знов до Ґеника, але в Коломиї в готелі занедужав, перебув там страшний тиждень, написав оповідання „На дні", вислав його за останні гроші до Львова і був близький смерти з вичерпання та голоду. Від голодової смерти врятував його висланий Ґеником знайомий приклонник Франка. Він вернувся до Дрогобича, постарався про пашпорт у дрогобицькому старостві і виїхав до Ґеника до Березова, де відпочив кілька тижнів і підлікувався, але коломийське староство, довідавшись про його побут, наказало жандармерії відставити його до Коломиї. „А що в мене, пише Франко, не було грошей на підводу, то жандарм, ще хорого, в літню спеку пігнав мене туди пішком. Тяжка це була дорога, після якої мені повідпадали нігті на пальцях ніг." Але його староста не міг арештувати, бо мав пашпорт.

II.

По 1880 р. Франко жив незвичайно скромно і бідно. У Львові не міг довго пробувати і тому виїздив на село до Нагуєвич або на дрогобицьке передмістя до родини Коссаків. Про це пише у своїх споминах про Івана Франка Іван Коссак („Україна", книга 6, за 1926 р. Київ). Він згадує часи, коли в його батька-коваля вчився ковальства рідний брат Івана Франка Онуфрій.

СПАДАЄ ПУРПУР...

Хмарки, промінням
пройняті, мов стрілами;
Прив'ялені луги
вдихають запах тиші.
Дрімає джерело
в зеленому затиші.
Гарячими трояндами
назустріч надвечір'ю,
Спадає пурпур...
Гонами спустілими
Прийдуть чумаки сюди
на зорєку ночівлю.

ОЛЬГА ЛУБСЬКА

Роман Смаль-Стоцький

ПОМЕР ПРОФ. ГЕНРИК УЛАШИН

Дістав я від виконавця завіщання св. п. Генрика Улашина в Лодзі повідомлення, що 22 травня в Лодзі у Військовім Шпиталі помер славний польський науковець, довголітній професор порівняльної славістики Познанського Університету, Генрик Улашин. Ще перед смертю написав листа до мене, що його тепер одержав, разом із сумною вісткою.

З небіжчиком я познайомився й заприязнився ще під час студій в Липському Університеті перед першою світовою війною. Він був родом з України, там теж мав і свій маєток, що дозволяв йому жити й науково працювати за границею. В Липську він мав своє помешкання з великою бібліотекою, в якій було багато й українських книжок та книг про Україну. В Липську весь день він спав, ночами тільки жив, читав, писав, працював, бо любив спокій і тишину. На нічні розмови він часто й запрашав мене до себе. Сам він підкреслляв, що рід Улашинів українського козацького роду, що пізніше ополячився. Ще з України він знав всю групу В'ячеслава Липинського і завжди з щирою прихильністю ставився до визвольних змагань української нації. Як кожний поляк, що народився на Україні, він володів достаточно й мовою нашою та ніколи краси України забути не міг, ні Києва, ні Дніпра.

Довжезного росту з головою інтелектуала, він був у особистому житті людиною нещасливою й огірченою, — але завжди великим праведником, лицарем - джентелменом та завзятим оборонцем політичної й академічної свободи. Кожний раз, чи то по брутальній пацифікації в Галичині, чи то по варварським нищенню православних Церков на Волині, Поліссі й Холмщині, він відвідував мене у Варшаві та з обуренням запевняв: „то не поляки роблять, то дурні й хами, це все роблять, що майбутніх наслідків своїх чинів і збагнути не можуть"... З великим песимізмом і тривогою він дивився на майбутність Польщі перед другою світовою війною.

Як науковець, Генрик Улашин був учеником Бодуена де Куртене, Августа Лескіна та славного Бругмана. Написав він цілий ряд праць із славістики й полоністики; розмірно не багато їх, бо він писав дуже поволі, але всі його граматичні праці визначалися незвичайною чіткістю й сумлінністю методи. Тому був він теж суворим критиком метод проф. Олександра Брікнера, поляка, проф. Берлінського Університету.

Хай з Богом спочиває ця шляхетна людина, що в Познанському Університеті виховала теж ряд українських славістів!

Від Редакції: Покійний проф. Улашин був автором низки праць, пов'язаних з українським мовознавством, між іншими праці „Етнічне походження назви українець", опублікованої 1947 року у видавництві Наукового Товариства в Лодзі, яка є частиною його великої праці „Назви слов'янських племен", рукопис якої пропав разом із 10-тисячною бібліотекою проф. Улаша під час німецької окупації у Варшаві. В 1947 р. проф. Улашин зреконструював ще одну частину цієї праці п. н. „Значення назв Вельикопольська і Малопольська". В ній, опублікованій, в Лодзі 1950 р., на підставі багатого матеріялу довів автор, що назва Мала Польща (Малопольска) стосувалася в минулому тільки до корінних польських земель і визначала первісну, стару Польщу. В цій же розвідці проф. Улашин виводить на основі порівняльного матеріялу, що й назва Мала Русь (Малоросія), що нею визначувано донедавна Україну й українські землі, означає насправді стару чи пак старшу Русь, значить, справжню, корінну Русь і що назва Велика Русь (Великоросія) стосується тільки земель, сколонізованих пізніше руським населенням і визначає нову, молодшу Русь.

РІЧНІ ЗБОРИ УВАН У ЗДА

Дня 17 червня 1956 року відбулись — як уже було повідомлення у „Свободі" — річні збори УВАН у ЗДА. На зборах був присутній Президент УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький.

Голова УВАН у ЗДА, проф. М. Ветухів зробив доповідь про працю УВАН у ЗДА в 1955-56 році. На початку доповіді він згадав тих, що померли у минулому році: дійсних членів УВАН В. Козловську і В. Крупницького, члена - кореспондента В. Городецького, члена Комісії Вивчення Історії Українсько-Жидівських Взаємин, жидівського ученого д-ра Я. Шацького, а також мистця М. Радиша, що співпрацював з Академією.

У звіті доповідач підкреслив особливу важливість таких публікацій Академії виданих у звітовому році: англійською мовою — „Анали", присвячені проблемам Переяславської Угоди та спеціяльний випуск „Аналів", розвідка проф. Н. Д. Полонської - Василенко: „Заселення Південної України в другій половині 18 сторіччя". Українською мовою — „Історія української літератури" Д. Чижевського та „Державний устрій Сполучених Штатів" А. Марголіна, де поміщено перший повний український переклад Декларації Незалежности З'єдинених Держав, Конституції ЗДА з 22 доповненнями і Геттисбурської промови Президента Линкольна.

З доручення Центрального Комітету Вшанування Пам'яті Симона Петлюри видано книжку писань С. Петлюри — „Статті, листи, документи". Ця книжка вийшла в день 25 травня.

Тепер друкуються: черговий випуск „Аналів", присвячений пам'яті українського філософа і лінгвіста О. Потебні та 150-тій річниці заснування Харківського Університету і черговий річник ч. 6 Шевченка.

Проф. Ветухів поінформував, що „Анали" дедалі ширше розходяться по наукових установах і бібліотеках усього світу, в об'єктивній науковій формі інформуючи світ про українські проблеми. До Академії за минулий рік надійшло багато подяк від осіб і установ, яким був висланий спеціяльний випуск „Аналів" — „Катедра Св. Софії в Києві", як наприклад, від Президента Айзенгавера, від Вселенського Патріярха Атанагораса, від Ватикану. Ця книжка розходиться ще ширше ніж звичайні випуски „Аналів". Наприклад, замовлення на неї надійшли від шведського короля, від учених-візантологів з різних країн світу, від музеїв.

Наукові конференції є однією з важливих ділянок роботи Академії. Протягом звітного року на цих конференціях прочитано 89 доповідей. Конференції були — урочисті, пленарні, на яких читано доповіді ширшого значення і секційні та комісійні, де були доповіді більш фахові. З доповіддями виступали члени Академії, як от М. Ветухів, Д. Горняткевич, В. Гришко, В. Дорошенко, О. Оглоблин, О. Повстенко, І. Решетар, В. Тимошенко, Я. Чиж, Д. Чижевський, Ю. Шевельов та інші.

Також виступали гості, як наприклад, професор Колумбійського Університету Дж. Вуорінен, К. Менґес;; співробітники Жидівського Наукового Інституту Дж. Ліхтен, В. Шерман;; польські учені — А. Верльштейн, О. Галецький; білоруські учені: А. Адамович, Я. Станкевич, та інші.

Протягом минулого року працювали такі секції Академії: літературознавча, мовознавча, бібліографічна, історична, античної історії, біологічна, економічна, філософічна, Мистецька Кураторія. Працювали такі комісії: Вивчення Пореволюційної України і СССР, Комісія Вивчення Історії Української Іміграції в ЗДА. Недавно почала працювати Комісія Дослідження Історії Українсько - Жидівських Взаємин. Діяпозон інтересів членів Академії можна проілюструвати на прикладі секцій і комісій: одних цікавить антична історія, в зв'язку з українськими проблемами, інших — сучасна Україна, ще інших проблеми української іміграції.

Академія співпрацювала з рядом наукових установ: з НТШ, з Мюнхенським Інститутом Вивчення СССР, з науковими Польським та Жидівським Інститутами.

Крім Ню Йорку, групи УВАН працюють у ЗДА: найактивніше в Дітройті, де головою групи є проф. І. Розгін; у Денвері, де активно діє семкретар групи — Л. Биковський;; недавно організовано групу у Вашингтоні, де головує проф. О. Повстенко.

Музей - Архів і Бібліотека УВАН у ЗДА далі працюють під керівництвом проф. В. Міяковського. Нові матеріяли надходять безперервно і щоб оцінити обсяг цих надходжень, треба нагадати, що за останні 5 місяців надійшло 1,482 назви газет та книжок.

Протягом року до преси і радіостанцій систематично висилано інформативний матеріял про наукові конференції та нові видання Академії. Матеріяли йшли до 25 українських газет у вільних країнах світу, а також до радіостанцій „Голос Америки", „Голос Канади", „Радіо-Італія", „Радіо - Звільнення" (Мюнхен), Радіо - Еспанія.

Одним з досягнень минулого року треба вважати притягнення до праці в Академії молоді. Взимку була скликана спеціяльна конференція молодих учених. Можна відзначити поширення участи молодшого покоління в науковій та адміністративній праці Академії.

Регулярно відбувались конференції дійсних членів та засідання управи. В кінці проф. Ветухів коротко зупинився на фінансовому стані Академії, з великою вдячністю відзначивши допомогу членів Фундації, які систематичними внесками підтримують працю Академії. Проф. Ветухів з жалем зауважив, що натомість організації українців в Америці фінансово допомогають УВАН у ЗДА ще недостатньо.

Свою доповідь професор Ветухів закінчив цитатою щойно виданої книги Симона Петлюри, підкресливши, що цей вислів є актуальним для українських учених і сьогодні. Петлюра писав у „Тризубі":

„Сьогодні професор виступає не лише перед своєю студентською авдиторією, його кличуть експертом у державних справах, йому дають одповідальні політичні доручення, його ради слухають, до його висновків і опіній прислухаються. Поміркувати над усім цим варто і нашій професурі, бо в безпосередньому науковому контакті її з представниками світової науки можуть одкритися і нові можливості і нові перспективи для нашої справи".

Після зборів відбулася доповідь. Доповідач нагадав, що на цей рік припадає 80-тиріччя з дня народження Петра Івановича Холодного, видатного українського мистця, що його ім'я сьогодні на Україні не згадують. Невідома й доля багатьох його творів. Проф. Горняткевич підкреслив, що Холодний не належав до жадної з сучасних йому мистецьких шкіл. Він був за фахом учений-хемік, а у вільний час малював. Коли побажав удосконалити своє мистецтво і пішов до В. Кричевського, то той сказав йому, що Холодний уже викінчений мистець, йому нема чого вчитися. В 1910 році Холодний був скромним ученим-хеміком, своєї мистецької праці не цінив і лише потайки від мистця один його знайомий виставив твори Холодного на мистецькій виставці у Києві, де вони були високо оцінені.

Під час революції Холодний брав активну участь у культурно - національному житті, був заступником міністра освіти У. Н. Р. Після еміґрації опинився у Львові. Там високо оцінили його мистецтво. Холодний найбільше виявив себе у церковних вітражах. Він був майстром композиції і глибоким філософом. В його іконах вражає глибина думки. Він мав таку оригінальну техніку, що його майже неможливо було копіювати. Портрети Холодного теж виявляють глибину мистецького задуму.

Свою доповідь проф. Горняткевич закінчив словами про те, що Петро Холодний належить до велетнів українського мистецтва своєї доби.

Л. Д.

Конґрес Українців Канади відзначив достойно ювілей Івана Франка

Вінніпеґ. — В рамцях Конґресу Українців Канади, що відбувався у Вінніпеґу в днях 5—7 липня ц. р., відзначено урочисто Академією сторіччя народин Івана Франка. Відбулася Академія в п'ятницю 6 липня увечорі в залі міської авдиторії Вінніпеґу і проводив нею о. д-р С. В. Савчук, перший містоголова президії Конґресу. Промови й доповіді виголосили українською мовою донька великого поета Анна Франко - Ключко й англійською проф. Кларенс Меннінґ, який говорив про поетичну творчість Франка, зокрема про його „Мойсея", та проф. Павло Юзик з Манітобського Університету. Співав під час академії спеціяльно зорганізований хор (понад 100 хористів з усіх українських національних товариств у Вінніпеґу) під керівництвом п. Ткача і виступав відомий баритон Михайло Мінський та колишня прімадонна львівської опери Ірина Туркевич-Мартинець. — На одній із сесій Конґресу Українців Канади вирішено крім того дня відзначення 100-річчя народин Франка почати організацію великої книгозбірні - Музею ім. Тараса Шевченка й Івана Франка. Музей має бути збудований у Вінніпеґу.

Вшановано пам'ять Івана Франка

В днях 9 і 10 червня, 1956 р., відбувся в Монтреальському Університеті третій з черги річний з'їзд Канадійської Асоціяції Славістів. У зв'язку із цьогорічними святкуваннями Франківських роковин, головна доповідь на пленумі з'їзду була присвячена постаті Івана Франка. Тема доповіді, що її виголосив д-р К. Віда, професор Оттавського Університету, звучала: „Релігійні мотиви в наукових творах Івана Франка".

Основуючись в першу чергу на літературно - наукових творах Ів. Франка, як „Апокрифи і леґенди з українських рукописів", „Варлаам і Иоасаф, старохристиянський духовний роман і його історія", „Іван Вишенський і його твори", критичний огляд про св. Кирила й Методія, тощо, та основуючись частинно на поезіях в збірках „Мій Ізмараґд", „Із днів журби", і на окремих поемах „Іван Вишенський" та „Мойсей", — прелеґент змалював психологічний портрет Ів. Франка, підчеркуючи, крім великої Франкової літературної ерудиції й доглибного знання проблем Християнської церкви в її минулому, що й глибокий пієтизм автора до релігійних питань, що ними Іван Франко не тільки користувався у своїй науковій та поетичній творчості, але які творили глибокі і тверді основи його християнського світовідчування.

Після доповіді вив'язалась дискусія, в якій цікаві доповнення про Франка-філолога подав д-р Я. Рудницький, а прелеґент, відповідаючи на запитання, подав низку детальних даних про життя і творчість Ів. Франка. На з'їзді, д-р К. Віда нав'язав декілька цікавих знайомств з чужинцями, що вже від років цікавляться творчістю Ів. Франка і перекладають його твори, одначе в ширших українських наукових колах були досі невідомі. Факт, що чужий науковий світ виявив своє повне зацікавлення постаттю Ів. Франка, можна було ствердити не тільки на основі чисельної авдиторії (українців було обмаль), але й на основі ряду пропозицій, видрукувати повніжчу доповідь на сторінках, університетських періодиків.

В доповненні подаємо, що на цьогорічному з'їзді Славістів, з українців, проф. Я. Рудницький та проф. К. Віда були обрані віце - президентами Канадійської Асоціяції Славістів, а проф. Ю. Луцького обрано поновно членом Редакційної Комісії К. А. С., що треба уважати не тільки особистим успіхом наших науковців, але теж признанням і успіхом для окремих славістичних чи українських відділів, які вони очолюють.

За навчання української мови в Едмонтоні

З огляду на те, що альбертійський шкільний закон дозволяє на навчання інших мов, крім англійської і французької, коли батьки висловлять таке бажання, — в Едмонтоні та в околиці українці розгорнули широку акцію добитися навчання української мови. В Едмонтоні утворився окремий Шкільний Комітет, у склад якого ввійшли представники різних організацій. У засіданнях Комітету взяли участь три шкільні інспектори українського походження. З різних мотивів винесено рішення, що пробним експериментом на терені Едмонтону буде акція, яку проведе Братство Українців Католиків на терені державних католицьких сепаратних шкіл. Своєрідний плебісцит між українськими католицькими батьками за введення української мови в сепаратних школах має виказати, чи українці Едмонтону і околиці складуть задовільно свій громадський іспит.

НІКЧЕМНІ ГОСТІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мою для вжитку в церковних богослужбах і за це він також в першу чергу, з присущою москалям нахабністю й агресивністю, нападає на Владику Полікарпа, пишучи: „Предприняв перевод богослужебних книг с словянского языка на украинский и введение их в богослужебную практику с целью приблизить богослужение к пониманию рядового украинца, он обманывал верующий украинский народ, так как в святое дело вкладывал, как видно теперь, черные замыслы: обособив даже по богослужебному языку украинскую Церковь от Церкви Руской, оторвать ее впоследствии от Матери — Церкви, хотя бы ценой вечной гибели душ православных, так как он не может не знать, что самочинная автокефалия есть раскол, лишающий верующих тока благодати Божией и без благодати ведущий души к вечной погибели". (Цит. твір, ст. 241).

Також всі інші його послання написані в тому ж саме стилі большевицького політрука, сповнені лайливих випадів супроти Української Автокефальної Православної Церкви і заслуженого Первоєрарха.

В останньому своєму посланні, написаному в 1943 році, в зв'язку з 26-ою річницею існування большевицько-комуністичної імперії, він так звертається до української пастви: „Поздравляю вас с 26-й годовщиной Советского Государства, призываю на всех вас благословение Божие и свято верую, что все мы будем обнимать друг друга во всех уголках свободной украинской земли!" (Цит. твір, стор. 253).

І дійсно після закінчення другої світової війни і нової окупації України большевиками почалося „дружнє обнімання", від якого в поневолених українців аж кості затріщали. Нові тисячі вірних і душпастирства Української Автокефальної Православної Церкви за свою віддавість рідній Церкві і Народові, були віддані на муки і тортури, богато одразу зазнали мученицької смерти, а ще більше було засуджених на довголітню каторгу в совєтських концтаборах.

Ця сама доля спіткала і Українську Греко-католицьку Церкву, її вірних, душпастирів та майже увесь її єпископат на чолі з новітнім мучеником християнства Митрополитом Иосифом Сліпим. До усіх цих страждань українського народу і його Церков приклав саме найбільше своєї катівської руки Ніколай Ярушевич, вірний соратник кривавого Сталіна, смерть якого він так ревно оплакував, за що сподобився найвищої чести — стояти в усіх духовних відзначеннях і большевицьких орденах в товаристві найбільших енкаведистів в почесній варті при домовині померлого ката.

І ось цей, удаючий з себе слугу Церкви, в дійсності ж явний слуга диявола, — Ніколай Ярушевич разом зі своїми такими ж помічниками — їздив по Америці як почесний гість, був вітаний представниками протестантського і підлеглого Москві російського духівництва, використовував і церковний амвон і університетську катедру для своїх мерзенних большевицьких цілей.

В якому б аспекті не розглядати відвідини Америки цими нікчемними гостями і їх нікчемним очолювачем, пригнічуючий спогад про них залишиться надовго в пам'яті всіх нових громадян Америки, що добре пізнали цілі і методи червоної Москви.

о. С. Гаюк

Українська фортепіянова студія в Монтреалі

Питання музичного виховання нашої молоді остається ще й далі проблемою дня. Успіхи, що їх добився У. М. Інститут в американсько - українських осередках, є доказом, що ця справа на добрій дорозі й правильно розв'язана з користю для учнів. З тим більшою увагою мусимо відмітити працю поодиноких наших музичних педагогів, що з тих чи інших причин не можуть користати із встановленого уже престижу УМІ, а на власну руку стараються продовжувати світлі традиції Львівського Муз. Інституту.

Маємо на думці фортепіянову студію Люби і Радослава Жуків у Монтреалі й її осяги на протязі п'ятирічного існування. Керівник студії, п. Люба Жук, знана монтреальській громаді як піяніст-виконавець і акомпаніятор, належить до рідкого у нас типу мистців, які шукають зв'язків і активно працюють в загально - канадійських мистецьких колах. Мистецька діяльність п. Люби Жук, як також її брата Радослава, є належно оцінювана мистецькими колами міста Монтреалу. Факт, що її призначили на викладача при Консерваторії Мек-Гілського Університету в Монтреалі, доказує неперечність її педагогічних здібностей. І справді те, що ми чули на останньому концерті-пописі учнів студії, вповні це потверджує.

Заслуги п. Люби Жук на полі музичного виховання молоді треба розглядати під двома аспектами. Методологічна сторінка виконування учнями музичних творів повністю відповідає вимогам техніки фортепіянової гри. Дисципліна учнів свідчить про глибоке зрозуміння педагогічної справи п. Л. Жук. Тому не диво, що серед учнів Студії находимо також канадійців іншого національного походженя.

В дальшому хочемо відмітити, що програма концерту-попису була зложена в великій частині з творів українських композиторів. Присвоювання учнями здобутків українського музичного мистецтва вважаємо неабиякою заслугою викладачів Студії, які пробують відсвіжити навчальну програму рідними творами.

Оці саме два елементи, методика навчання фортепіянової гри й вибір навчального матеріялу, становлять здорову і живу основу Студії та є запорукою її дальших успіхів.

Не будемо тут згадувати поодиноких учнів й оцінювати їхні виступи. Ми побачили коло 30 учнів, кожен із них з повагою і зрозумінням старався себе якнайкраще показати. Були там учні більш і менш талановиті, більш і менш працьовиті, а в загальному можна сказати, що всі були старанно підготовані. А втім ми дивимося на музичну школу як на джерело музичного виховання, яке повинні засвоїти до певного ступня усі діти. Шляхетність почувань, естетичні зацікавлення повинні бути приступні всім дітям без огляду на їх пересічні чи непересічні здібності. Головно в умовинах американського життя музичне виховання, яке розбуджує у дитини шляхетні почування й тим самим відтягає її від вулиці, мусять належно оцінити батьки, які дбають про майбутнє своїх дітей.

О. Ю. Р.

Господарські Вісті

РЕКОРДОВЕ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРОДАНИХ ТОВАРІВ В ЧЕРВНІ ЦЬОГО РОКУ

Департамент торгівлі повідомляє, що цього року в червні продано в роздрібній торгівлі товарів на рекордову суму в історії цієї країни — 16,636,000,000 долярів. В травні цього року ця сума становила 16,257,000,000 долярів. Урядові економісти слідкують за рухом в роздрібній торгівлі, бо скількість проданих товарів свідчить про те, які є вигляди для промислу в другій половині цього року. Скількість проданих товарів в другій половині 1955 року збільшувалася, але в перших місяцях цього року почала була зменшуватися, та в травні і червні вона знову збільшилася, що свідчить про те, що економіка цієї країни зростатиме і в цьому році. Страйк сталеварників може спричинити деяку затримку, якщо не вдасться його швидко закінчити.

ПОЛОВИНА АМЕРИКАНСЬКИХ РОДИН МАЄ ПРИБУТКИ ПОНАД 5,000 ДОЛЯРІВ

Департамент торгівлі обрахував, що в ЗДА є 52,000,000 родин. Більш як половина з них в минулому році мала прибутки більші як 5,000 долярів. Це є на 180 долярів більше як в 1954 р. і на 1,760 долярів більше як у 1929 році. В 1954 році було в ЗДА 21,000,000 родин, які заробляли по більше як 5,000 долярів, а в 1955 році таких родин було 23,000,000.

МАНЕВРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Біля побереж Туреччини відбулися маневри 6-ої американської Фльоти, в яких крім кораблів, літаків і гелікоптерів взяли теж участь і спеціяльно збудовані водні танки.

ЛІТЕРАТУРНО - МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Минулої суботи, 14-го липня, тут у рямках щотижневих культурно-розвагових імпрез відбувся літературно-музичний вечір, програму якого виповнили читанням гуморесок письменник Іван Керницький та концертом на скрипці п. Ярослав Омельський. Імпреза, хоч була зорганізована на швидку руку з уваги на те, що не міг відбутися заповіджений концерт солістки пані Вероніки Цегельської (не можна було дістати акомпаніятора), мала повний успіх і численна публіка із захопленням прийняла не тільки виступ відомого вже з інших виступів на тій оселі Ікера, але й перший виступ на американсько-українській естраді скрипаля-буковинця п. Омельського. Перед імпрезою під час вечері відбулась спеціяльна презентація на минулорічному осінньому фестині „Міс Союзівки" на 1956-ий рік, панни Тамари Сагайдачної, яка саме минулого тижня відбула признаний її безкоштовний тиждень відпустки на цій оселі, як її цьогорічна королева. Попереднього дня Міс Союзівка доказала, що вона величається не тільки красою, але й артистичним талантом. Тим часом, сезон на Союзівці справді в повному розгарі, не зважаючи на змінливу погоду, а в доказ популярности Союзівки вистачить згадати, що на ній перебуває тепер на відпочинку один з наших громадян аж з далекого стейту Вашинґтон над Пацифіком, п. Данило Мацик. Між гістьми цього тижня перебуває на вакаціях заступниця головного предсідника УНС пані Геновефа Жеребняк з Акрон, Огайо, із своїм чоловіком та двома дітьми. Разом з нею приїхали на відпочинок теж її батьки, п. і п-ні Зепко, відомі лемки-піонери УНСоюзу. Членами і діячами УНСоюзу є вже сьогодні ціле „плем'я" Зепків, бо всіх 38 осіб з родини. Навіть айриші, що зв'язані з тією родиною, стали членами УНС. На відпочинку перебуває тепер і пані Кирчів, вдова після першого гол. предс. УНС, як і цілий ряд інших відомих імен, хоч на Союзівці всі однакові і всі рівні, бо всі користають з тих самих вигід і привілеїв. Цілий ряд імпрез плянується на дальший сезон, а одною з великих атракцій, головно для молоді, є тепер танці на спеціяльній плятформі під вільним небом біля ярко освітленого клюбу „Веселка" коло басейну. Кожної суботи приграє тепер до танців атракційна оркестра — український квартет „АМОР".

Німецькі соціялісти відмовляються говорити з комуністами

Мюнхен. — На конґресі німецьких соціял - демократів голова цієї партії д-р Еріх Олленгауер рішуче відмовився визнати т. зв. німецьку „народну" республіку, проголошену Совєтами, і переговорювати з її комуністичним „урядом". Це, мовляв, тільки послабило б шанси об'єднання Німеччини, бо обнизило б вартість Німецької Федеративної Республіки в очах Москви. Зате Олленгауер висловився так само дуже різко проти політики канцлера Аденауера, якою, мовляв, той занадто тісно зв'язав долю Німеччини і проблему Об'єднання Німеччини з західньою політикою, сформульованої за Корейської війни. Олленгауер не хоче просто зривати з НАТО, а тільки пропонує скористати з клявзулі Паризьких протоколів, яка дозволяє членам НАТО виступати з того бльоку чи пак жадати ревізії своєї участи в ньому. Німеччина — казав Олелнгауер — мусить виконати свої зобов'язання, прийняті у відношенні до західніх держав, і тому й Олленгауер виступив проти пацифістичного крила своєї партії, яке жадало, щоб конґрес соціялістів відразу висловився проти всякої відбудови німецької армії. Олленгауер поручав нав'язати дипломатичні взаємини з сателітними державами та торговельні взаємини з комуністичним Китаєм. Він уважає найбільшою помилкою, що західньо - німецький уряд не предложив чотирьом великодержавам власної концепції об'єднання Німеччини, а тільки узалежнює себе від волі західніх держав в цьому пункті. Конґрес німецьких соціял-демократів прийняв плятформу своєї закордонної політики, зокрема в справі об'єднання Німеччини, і вважає, що вона здобуде соціялістичній партії перемогу в найближчих виборах до зах.-німецького парляменту в 1957 році.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Арґентинський президент заповідає вибори

Буенос Айрес. — Тимчасовий арґентинський президент Педро Е. Арамбуру в радіопромові до народу заповів, що його уряд плянує відбути вибори при кінці найближчого, або на початку 1958 року. Перед крайовими, провінційними та самоуправними виборами мусіла б відбутися виборча „конвокація" та конституційна конвенція, на яких складено б нові виборчі ординації та змінено б конституцію, знищивши засоби обману Перонового режиму. Генерал Арамбуру заявив, що і він і ніхто з теперішнього тимчасового уряду ані ніхто із військовиків не зможе бути кандидатом на президента держави. В виборах зможуть брати участь всі демократичні партії, які тепер існують, або які ще зможуть зорганізуватися. Не зможе брати участи в виборах законом заборонена бувша партія Перона.

● **Конґресмен Френк Т. Бав** пропонує зорганізувати федеральну комісію, яка дбала б про безпеку літаків в повітрі, щоб не допускати до подібних катастроф, яка сталася над Великим Каньйоном, під час якої згинуло 128 осіб.

ВСЯЧИНА

СТУДІЇ НАД КУРЧАТАМИ ВИЯСНЯЮТЬ СКЛЕРОЗУ В ЛЮДЕЙ

Д-ри Олі А. Шейде та Нексі Реґан із Каліфорнійського університету в Лос Анджелес вивчали ролю протеїн, на яких осідає товщ, в курячих яйцях перед і після вилуплення курчат. Ці товщеві протеїни називаються „ліпоротеїни", і їх є дуже багато в курчат, які находяться в яйцях ще перед вилупленням, бо ті курчата кормляться тоді жовтком, який має багато холостеролу. Коли кормлять курчата товщевими кормами, то їхні артерії твердують. Досі не відомо, на основі якого механізму товщ осідає на артеріях та спричиняє їхнє ствердніння. Можливо, що під час дальших студій над курчатами вдасться цю проблему розв'язати. Висновок з цього: не їсти тваринних товщів та забагато яєць, якщо не хочете мати артеріосклерози.

ПЕРШІ ОХОЛОДЖЕНІ ПІДЗЕМКИ В НЮ ЙОРКУ

В Ню Йорку випробували кілька возів із охолодженим повітрям і... музикою. Ці вози вже курсують для публіки, але їх, покищо, буде тільки кілька, і то не на всіх лініях. Перші охолоджені вози будуть на лінії IRT — Схід. В цих возах є температура коло 77 ступнів, а в возах, які охолоджують вітряки — є температура 88 ступнів. Але в нових возах є забагато вологости, яку треба зменшити.

ЧЛЕНИ КАБІНЕТУ АЙЗЕНҐАВЕРА ЗРОБИЛИ ДОСІ 1,694,100 МИЛЬ

Часописи підкреслюють ту обставину, що члени кабінету президента Айзенгавера подорожують більше, як члени попередніх американських кабінетів. Від 20-го січня 1953 року вони промандрували 1,694,000 миль, але їхня мандрівка відбувалася в повітрі літаками. 1,694,000 миль — це рівнється 67-ом подорожам довкола світу, і 670 подорожам з Ню Йорку до Лос Анджелес. Сам Айзенгавер зробив досі 60,000 миль, а державний секретар Джан Фостер Доллес побив рекорд і пролетів досі 312,049 миль з того 50,000 миль в Зда, а решту по цілому світі. Секретар рільництва зробив 284,000 миль подорожі, бувший секретар внутрішніх справ Даґлес МекКей — 225,818 миль. Віце-президент Ричард М. Ніксон зробив досі 175,000 миль, не враховуючи його останньої подорожі довкола світу, коли він пролетів 27,000 миль. Деякі члени кабінету користуються цивільними літаками, інші користуються цивільними літаками, деякі вживають військових машин, а бувша секретарка здоров'я — пані Гоббі літала літаком свого приятеля, і це нічого не коштувало державну скарбницю.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Б-ва св. о. Николая Відд. 106 відбудуться в неділю, 22-го липня в домі відділів УНС, 843 N. Western Ave., о год. 12-ій впол. Просимо всіх членів прибути на збори вирівняти свої вкладки за півроку. Уряд і контр. комісія дадуть звіт за півроку з діяльности і каси. Довгуючих та суспендованих членів просимо заплатити, щоб бути прийнятими. Рівнож просимо усіх наших членів не забути, що цього 1956 року припадає 50-літній ювілей нашого Братства. Просимо прибути на збори і вибрати ювілейний комітет, і зачати підготовку до відсвяткування нашого 50-літнього ювілею. — Управа.

БОФАЛЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая Відд. 127 повідомляє що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го липня в церковній залі при Fillmore & Oneida St., зараз по співаній Службі Божій. Проситься прийти і вплачувати свої місячні вкладки. Також урядники урядують майже кожну неділю від 11:30 до 1-ої год., так, щоб кожний член мав нагоду заплатити чи полагодити інші справи. Суспендовані якщо заплатять будуть прийняті наново з усіма правами. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — І. Була, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Иосафата Відд. 217 повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 22-го липня в церковній залі 305 Гудсон Евню, о год. 2-ій попол. На порядку нарад є важні справи до вирішення, піврічний звіт управи і контр. комісії і роздача чеків дивиденди. Присутність членів обов'язкова. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглості. — В. Гричух, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Деркач, кас.; М. Макусій, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка Відд. 83, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу, 21-го липня, о год. 6-ій веч., в домі Т-ва У. А. Горожан, 847 Н. Френклин вул. Проситься членів прибути і вирівняти свої вкладки. Багато членів ще не забрали своїх дивиденд і можуть на зборах відібрати. — С. Чорномаз, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Відд. 140 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 22-го липня, в церковній залі, 526 Вест Райен Евеню, зараз по співаній Службі Божій о год. 11:30 A.M. Просяться всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження, як справа Відд. пікніку в серпні й інш. справи до полагодження. — В. М. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.-кас.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Піврічні збори Відд. 355 відбудуться в неділю, 22-го липня, по другій Службі Божій, в церковній залі. Управа просить про присутність всіх членів на цих зборах. — Л. Маґур, секр.

ТАРЗАН, ч. 3701. Різка відсіч.

Тарзан натягнув свої шнури, але Міло негайно дико копнув його в груди.

Нагло вмішалося „хлоп'я". — Чекайте, начальнику! Можливо, що цей іґнорант-дикун не вміє говорити!!

Міло звернувся до нього. — Так? — прошипів. — Хто ви такий, хлопче, щоб вмішуватися? Ви волоцюга з джунґлів... Можливо, що мені треба позбутися також і вас!